

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

СТАН ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Чаплигін О. В.

Національний університет державної податкової служби України, Україна

Енергоефективність є одним з пріоритетних напрямків енергетичної політики України. Однак, незважаючи на очевидність проблеми, уряд не вживає достатньо заходів для виправлення ситуації, і енергоефективність залишається на низькому рівні. Кількість енергії, витраченої на одиницю продукції в Україні, приблизно в 3.8 разів вище, ніж в середньому по ЄС [1].

За даними Міжнародного Енергетичного Агентства (International Energy Agency) в 2010 році Україна була 9-м найбільшим імпортером природного газу [2], незважаючи на значний потенціал використання власних ресурсів.

В структурі споживання первинної енергії в Україні домінують викопні види палива (більше 80%) – нафта, газ та вугілля. Близько 70% природного газу та 50% нафти імпортується з Росії, що створює ризик для енергетичної безпеки країни.

Оскільки викопні види палива домінують в структурі споживання, економіка України є однією з найбільш «карбоноємних» економік в світі. Хоча за останні 20 років Україна зменшила викиди вуглецю на 30% [3], вона все ще залишається на 3-му місці в світі за рівнем забруднення з точки зору карбоноємності ВВП (1,04 кг. CO₂ на одиницю в 2010 році), поступаючись лише Казахстану та Узбекистану [3].

Одним з основних факторів, що стримують споживачів в Україні від ефективного використання енергії є втручання держави у діяльність енергетичних ринків. В цьому контексті можна виділити такі основні проблеми:

- не рівноважна ціна на енергоносії через адміністративне регулювання цін, субсидування та перехресне субсидування.
- неефективна конкуренція та нераціональне використання енергії через державну власність, вертикально інтегровані монополії та субсидії.

Ключовою проблемою в контексті низької енергоефективності в Україні є адміністративне регулювання цін на енергоносії. Це призводить до того, що ціна не відображає їх реальної вартості. Для того, щоб споживачі могли прийняти оптимальне рішення, ціна енергоносіїв повинна чітко сигналізувати споживачам наскільки рідкісним є ресурс. Однак, в Україні вугілля, газ та електроенергія або субсидуються, або ціни на них встановлюються державою. Оскільки ціни є нижчими за рівноважні, учасники ринку мають стимул споживати більше, ніж при ринкових цінах. Крім того, при штучно низьких цінах у інвесторів мало

стимулів вкладати кошти в енергоефективність, оскільки рентабельність таких інвестицій є невисокою.

Спроби підвищення енергоефективності в Україні повинні в першу чергу стосуватися дерегуляції енергетичних ринків. Поки ціни на енергоносії штучно утримуються на низькому рівні, немає сенсу впроваджувати заходи з енергоефективності.

1. Towards higher energy efficiency in Ukraine: Reducing regulation and promoting energy efficiency improvements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/en/publications/consultancy_work/?pid=3348

2. International Energy Agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/name,33305,en.html>

3. Enerdata. Global energy statistical yearbook [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yearbook.enerdata.net/2010-energy-intensity-GDP-by-region.html#/CO2-intensity-2010-data.html>

ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ “ЗЕЛЕНИХ” ФОРМ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Шевченко Г. М., канд. екон. наук, доц.
Сумський державний університет, Україна

Туристично-рекреаційна діяльність поряд із використанням історико-культурних чинників пов'язана з навколишнім природним середовищем: з природними ресурсами і природними умовами. Виходячи з цього, в широкому розумінні, тобто з погляду енвайронменталізму, що припускає розгляд навколишнього середовища як єдиного цілого і, відповідно, включає в себе не тільки природне, але й соціально-культурне та технологічне середовище, – будь-які форми туризму та рекреації є екологічними.

У даному дослідженні нас цікавлять, насамперед, різні прояви взаємозв'язку туристсько-рекреаційної діяльності і так званого “чистого” навколишнього природного середовища в контексті їх розвитку і, зокрема, в наступних аспектах:

– здійснення туристсько-рекреаційної діяльності в соціально-економічній системі держави без негативних або з мінімальними негативними наслідками для навколишнього природного середовища;

– реалізація туристсько-рекреаційної діяльності з метою підтримки загальної муніципальної, регіональної та / чи державної екологічної політики;

– здійснення “зеленої” туристсько-рекреаційної діяльності як більш вузького, порівняно з двома зазначеними вище аспектами, поняття; як різновиду взагалі туризму та рекреації поряд із такими їх формами як